

УДК 796.325:796.015(477)

Результативність ігрових дій у поєдинках фінального етапу чоловічої Суперліги України з волейболу (сезон 2024–2025)

Радченко О. В.¹, Швай О. Д.¹, Цюпак Ю. Ю.¹, Констанкевич В. П.², Козак Є. П.³¹Волинський національний університет імені Лесі Українки²Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради³Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Анотація

Мета. Мета полягає у визначенні результативності ігрових дій у поєдинках фінального етапу чоловічої Суперліги України з волейболу сезону 2024–2025 років та встановлення їх впливу на кінцевий результат матчів.

Матеріал і методи. Матеріалом дослідження слугували показники змагальної діяльності чоловічих команд – учасників фінального етапу Суперліги України з волейболу сезону 2024–2025 років. До аналізу були включені офіційні матчі фінальної стадії чемпіонату, протоколи ігор, статистичні звіти та відеоматеріали поєдинків. У ході дослідження було проаналізовано показники результативності ігрових дій у матчах фінального етапу чоловічої Суперліги України з волейболу сезону 2024–2025 років між командами Епіцентр-Подоліяни – ВК Житичі-Полісся фінальної серії за 1–2 місце та командами МХП-Ладижин-ШВСМ-Колос – Епіцентр-Подоліяни -Збірна України U20 за 3–4 місце. Для досягнення поставленої мети було використано комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження: аналіз науково-методичної літератури та інформаційних джерел, педагогічне спостереження, аналіз офіційної статистики змагань, методи математичної статистики, порівняльний аналіз.

Результати. Результати проведеного статистичного аналізу свідчать, що успішність виступу команд у фінальній частині Суперліги України сезону 2024–2025 років зумовлювалася не домінуванням окремого ігрового компонента, а ефективною взаємодією всіх складових змагальної діяльності. Команди, які посіли 1–2 місця, характеризувалися високою стабільністю прийому подачі, низьким рівнем власних помилок, значною результативністю блокування та ефективною реалізацією контратакувальних дій. Натомість команди, що боролися за 3–4 місця, продемонстрували нижчі показники ефективності атакувальних і блокувальних дій, середній рівень реалізації контратак та більшу залежність результату від кількості невимушених помилок. Отримані результати дозволили встановити структурні особливості змагальної діяльності команд та визначити ігрові компоненти, що мали вирішальний вплив на підсумок поєдинків.

Висновки. Встановлено, що провідним чинником досягнення високих спортивних результатів на фінальному етапі є узгоджена взаємодія захисних дій, блокування та швидкого переходу до контратаки, яка забезпечує контроль ігрової ситуації та трансформацію оборони у результативний наступ.

Ключові слова: Суперліги України з волейболу; фінальний етап; ігрові дії; команди.

Abstract

Performance statistics from matches in the final stage of the Ukrainian Men's Volleyball Super League (2024–2025 season)

O. Radchenko, O. Shvai, Y. Tsyupak, V. Konstankevych, Y. Kozak

Purpose. The aim of the study is to assess the effectiveness of tactical manoeuvres in matches during the final stage of the 2024–2025 Ukrainian Men's Volleyball Super League and to determine their impact on the final outcome of the matches.

Material and Methods. The research material consisted of the competitive performance indicators of the men's teams participating in the final stage of the Ukrainian Volleyball Super League in the season 2024–2025. The study analyzed the performance indicators of game actions in the final stage matches of the Ukrainian Men's Volleyball Super League in the season 2024–2025 between the teams Epicenter-Podolyany – VK Zhytychi-Polissya in the final series for 1st–2nd place and the teams MKP-Ladyzhyn-SHVSM-Kolos – Epicenter-Podolyany – Ukraine U20 national team for 3rd–4th place. The analysis included official matches of the final stage of the championship, game protocols, statistical reports, and video recordings of the matches. To achieve the set goal, a set of complementary research methods was used: analysis of scientific and methodological literature and information sources, pedagogical observation, analysis of official competition statistics, methods of mathematical statistics, and comparative analysis.

Results. The results of the statistical analysis show that the success of teams in the final part of the Ukrainian Super League season 2024–2025 was determined not by the dominance of a single game component, but by the effective interaction of all components of competitive activity. The teams that took 1st and 2nd place were characterized by high stability in receiving serves, a low level of unforced errors, significant blocking effectiveness, and effective counterattacks. In contrast, the teams that fought for 3rd and 4th place demonstrated lower efficiency in attacking and blocking actions, an average level of counterattack implementation, and greater dependence of the result on the number of unforced errors. The results made it possible to establish the structural features of the teams' competitive activities and identify the game components that had a decisive influence on the outcome of the matches.

Conclusions. It has been established that the leading factor in achieving high sports results in the final stage is the coordinated interaction of defensive actions, blocking, and a quick transition to counterattacks, which ensures control of the game situation and the transformation of defense into an effective attack.

Keywords: Ukrainian Volleyball Super League; final stage; game actions; teams.

Вступ

У сучасному професійному волейболі особлива увага приділяється аналізу результативності ігрових дій спортсменів, оскільки від цього залежить стратегічне планування тренувального процесу та тактичної підготовки команд (Крамаренко, 2025). Дослідження техніко-тактичних показників дозволяє визначити рівень ефективності атак, блокування, подачі та прийому м'яча у різних ігрових ситуаціях (Малойван та ін., 2024).

На рівні молодих спортсменів важливим є систематичний розвиток техніко-тактичних навичок, що формує основу для подальшого переходу у професійний спорт (Пінчук, 2023). Аналіз змагальної діяльності різних команд, зокрема у нестандартних умовах, таких як воєнний період 2022 року показав, що ефективність ігрових дій залежить не лише від фізичної підготовленості гравців, а й від інтеграції психологічних, тактичних та організаційних компонентів (Радченко та ін., 2023).

Дослідження останніх років підтверджують, що особливості техніко-тактичних дій значною мірою визначаються ігровим амплуа спортсменів (Стрикаленко та ін., 2020), а також сучасними тенденціями розвитку волейболу, що передбачають підвищення темпу гри та зростання значущості аналітики (Супруненко & Коломєйцева, 2025).

Водночас, оцінка рівня техніко-тактичної майстерності спортсменів повинна враховувати психологічні показники інтелектуального компонента гри, оскільки прийняття рішень у стресових умовах визначає результативність команди (Хуртенко, 2014). Важливою є також організація тренувального та змагального процесів та управління ними, що забезпечує оптимальну підготовку команди до фінальних етапів змагань (Якушева та ін., 2016).

Сучасні дослідження, проведені на рівні національних збірних команд, показують ефективність системного підходу до аналізу ігрової діяльності, використання статистичних та аналітичних методів для оцінки результативності (Борисова, & Шлонська, 2025). При цьому безпосередньо у контексті чоловічої Суперліги України 2024/2025 рр. значну цінність мають дані офіційних турнірів, що дозволяють оцінити реальний рівень ігрових дій команд під час фінальних поєдинків (<https://uvf-web.dataproject.com>).

Таким чином, актуальність дослідження визначається потребою комплексного аналізу результативності ігрових дій на фінальному етапі Суперліги, що дозволяє оптимізувати тренувальний процес, підвищити ефективність тактичних дій і сприяти формуванню конкурентоздатних команд у професійному волейболі.

Мета дослідження: полягає у визначенні результативності провідних ігрових дій у поєдинках фінального етапу чоловічої Суперліги України з волейболу сезону 2024–2025 років та встановлення їх впливу на кінцевий результат матчів.

Матеріал і методи

Матеріалом дослідження слугували показники змагальної діяльності чоловічих команд учасників фінального етапу Суперліги України з волейболу сезону 2024–2025 років. До аналізу були включені офіційні матчі фіналь-

ної стадії чемпіонату, протоколи ігор, статистичні звіти та відеоматеріали поєдинків. У ході дослідження здійснено комплексний аналіз показників результативності провідних ігрових дій у матчах фінального етапу чоловічої Суперліги України з волейболу сезону 2024–2025 років. Об'єктом вивчення стали поєдинки фінальної серії за 1–2 місце між командами «Епіцентр-Подільня» та «ВК Житичі-Полісся», а також серії за 3–4 місце між командами «МХП-Ладижин – ШВСМ-Колос» і «Епіцентр-Подільня – Збірна України U20». Отримані результати дали змогу визначити структурні особливості змагальної діяльності команд та окреслити ігрові компоненти, що мали визначальний вплив на підсумковий результат матчів.

Для досягнення поставленої мети було використано комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження: аналіз науково-методичної літератури та інформаційних джерел, педагогічне спостереження, аналіз офіційної статистики змагань, методи математичної статистики, порівняльний аналіз.

Результати та їх обговорення

Порівняльний аналіз подачі та прийому у фінальній серії за 1–2 місце засвідчив перевагу команди «Епіцентр-Подільня» у стартових фазах розіграшу. У триматчевому протистоянні команда продемонструвала вищу ефективність виконання подач: із 292 спроб було здобуто 25 ейсів (8,6 %), тоді як у суперника – 13 ейсів (4,6 %) із 283 подач. Співвідношення «ейс/помилка» становило 0,43 проти 0,23 відповідно, за практично однакового рівня помилок (19,9 % та 20,1 %). Такі показники свідчать про оптимальне поєднання агресивності й контролю під час введення м'яча в гру. Спрямовані та варіативні подачі створювали системний тиск на прийом опонента, обмежували можливості використання атак першого темпу та знижували тактичну різноманітність завершальних дій «ВК Житичі-Полісся».

Перевага «Епіцентр-Подільня» простежувалася і в організації прийому: частка позитивного прийому становила 43 % проти 39 %, ідеального – 15 % проти 13,7 %, при меншій кількості помилок (7 проти 11). Вища якість першого дотику забезпечувала розширення тактичного арсеналу команди, зокрема активніше залучення центральних нападників, підвищення варіативності флангових атак та зменшення передбачуваності ігрових рішень. Натомість нижча стабільність прийому у суперника обмежувала складність і швидкість атакуючих комбінацій.

У серії за 3–4 місце, що складалася з чотирьох матчів, спостерігалися інші акценти у співвідношенні ризику та стабільності. Команда «Епіцентр-Подільня – Збірна України U20» продемонструвала більшу кількість ейсів (26 проти 14), однак це супроводжувалося підвищеним рівнем помилок, що знижувало загальну ефективність подачі. Натомість матч «МХП-Ладижин-ШВСМ-Колос» характеризувався більш стабільними показниками результативності (6–8 %) і контрольованим відсотком помилок (до 20 %), що дозволяло мінімізувати втрати очок у вирішальні відрізки партій. Отже, у даній серії технічна стабільність виявилася більш значущим чинником, ніж максимальна агресивність

виконання подач.

Аналіз прийому в серії за 3–4 місце підтвердив перевагу «МХП-Ладжін-ШВСМ-Колос» за показниками стабільності: позитивний прийом становив 39–55 %, ідеальний — 10–14 %, при меншій кількості помилок (9 проти 15). У команди U20 показники позитивного прийому (34–41 %) були нижчими, що обмежувало ефективність швидких атак першого темпу та ускладнювало варіативність комбінаційної гри.

Таким чином, у фінальній серії за 1–2 місце перевага формувалася завдяки поєднанню агресивної, але контрольованої подачі з високою стабільністю прийому. У серії за 3–4 місце визначальним чинником успішності стала технічна надійність і мінімізація помилок. Загалом встановлено, що якість виконання стартових фаз розіграшу (подача–прийом) прямо корелює з ефективністю атак першого темпу, зниженням кількості вимушених помилок і здатністю команди контролювати темп гри. Отже, саме початкові елементи ігрової структури виступили системоутворюючим фактором результативності команд у фінальній частині Суперліги України сезону 2024–2025 років.

У таблиці 1 подано порівняльні показники подачі та прийому команд у серіях ігор за 1–2 та 3–4 місце (Суперліга України 2024–2025 рр.).

У таблиці 2 відображено показники ефективності захисних дій, помилок та результативності контратак у фінальних серіях за 1–2 та 3–4 місця (Суперліга України 2024–2025 рр.). У фінальній серії за 1–2 місце між ко-

мандами «Епіцентр-Подільня» та «ВК Житичі-Полісся», команда «Епіцентр-Подільня» продемонструвала більш високий рівень організації оборонної гри. Частка успішно реалізованих захистів становила 73 % проти 66 % у суперника, при меншій кількості помилок (8 проти 12) та більшій кількості результативних контратак (26 проти 17). Такі показники свідчать про ефективну систему страхування блоку та узгоджену взаємодію гравців задньої лінії. Висока результативність захисних дій забезпечувала швидкий перехід до наступальних дій і дозволяла завершувати розіграші здобуттям очок. Співвідношення між показниками захисту та контратаки відображає високу ефективність перехідної фази гри.

У серії за 3–4 місце між командами «МХП-Ладжін-ШВСМ-Колос» та «Епіцентр-Подільня – Збірна України U20», спостерігалася аналогічна закономірність. Команда «МХП-Ладжін» досягла 68 % реалізованих захисних дій, допустивши 9 помилок і виконавши 22 результативні контратаки, тоді як команда U20 продемонструвала нижчі показники – 61 % реалізації захисту, 15 помилок та 13 результативних контратак. Недостатня стабільність молодіжної команди у захисній фазі обмежувала ефективність переходу до наступу, а підвищена кількість помилок у ключові моменти партій негативно впливала на загальний результат.

Порівняльний аналіз показує, що у фінальній серії за 1–2 місце вирішальна перевага переможця проявилася наперед у фазі контратаки (різниця становила +9 очок), тоді як у протистоянні за 3–4 місце ключовим чинником

Таблиця 1. Порівняльні показники подачі та прийому команд у серіях ігор за 1–2 та 3–4 місце (Суперліга України 2024–2025 рр.)

Показник	Епіцентр-Подільня (1–2 місце)	ВК Житичі-Полісся (1–2 місце)	МХП-Ладжін-ШВСМ-Колос (3–4 місце)	Епіцентр-Подільня – Зб. України U20 (3–4 місце)
Кількість ейсів (од.)	25	13	14	26
% ейсів	8,6%	4,6%	6–8%	вище середнього (≈8–10%)
Співвідношення «ейс/помилка»	0,43	0,23	стабільне	нестабільне
Помилки на подачі (%)	19,9%	20,1%	до 20%	підвищені (>20%)
Характер подачі	агресивна, контрольована	менш ефективна	стабільна	агресивна, ризикована
Позитивний прийом (%)	43%	39%	39–55%	34–41%
Ідеальний прийом (%)	15%	13,7%	10–14%	нижчий рівень
Кількість помилок у прийомі (од.)	7	11	9	15
Загальна характеристика прийому	стабільний, якісний	менш стабільний	стабільний	нестабільний

Таблиця 2. Показники ефективності захисних дій, помилок та результативності контратак у фінальних серіях за 1–2 та 3–4 місця (Суперліга України 2024–2025 рр.)

Показник	Епіцентр-Подільня (1–2 місце)	ВК Житичі-Полісся (1–2 місце)	МХП-Ладжін-ШВСМ-Колос (3–4 місце)	Епіцентр-Подільня – Зб. України U20 (3–4 місце)
Реалізація захисних дій (%)	73%	66%	68%	61%
Кількість помилок у захисті (од.)	8	12	9	15
Результативні контратаки (од.)	26	17	22	13
Різниця контратак (±)	+9	-9	+9	-9

стала менша кількість помилок у захисті. В обох серіях команди-переможці характеризувалися вищим відсотком реалізації захисних дій (у середньому на 6–7 %), нижчим рівнем невимушених помилок та більш ефективним переходом від оборони до атаки.

Таким чином, якість реалізації перехідної фази «захист – контратака» можна розглядати як один із визначальних індикаторів ігрової зрілості, техніко-тактичної надійності та змагальної ефективності команд на фінальному етапі (табл. 2).

У таблиці 3 подано порівняльний аналіз ефективності атакуючих дій та відсотка помилок команд у фінальних серіях за 1–2 та 3–4 місця Суперліги України сезону 2024–2025 років.

У фіналі за 1–2 місце між командами «Епіцентр-Подільня» та «ВК Житичі-Полісся», команда «Епіцентр-Подільня» продемонструвала ефективність атаки в межах 44–56 %, при відносно низькому відсотку помилок – 12–14 %. У команди «ВК Житичі-Полісся» показники результативності атак становили 48–52 %, однак рівень помилок був значно вищим – 41–45 %. Це свідчить про те, що команда «Епіцентр-Подільня» забезпечувала високу результативність атак за рахунок технічної надійності та раціонального вибору рішень, що дозволяло утримувати контроль над перебігом гри та зменшувати кількість невимушених втрат.

У серії за 3–4 місце між командами «МХП-Ладизин-ШВСМ-Колос» та «Епіцентр-Подільня – Збірна України U20», також простежується залежність результату від стабільності атакуючих дій. Ефективність атаки команди «МХП-Ладизин» становила 48–52 %, тоді як у команди «Епіцентр-U20» – 43–45 %. Водночас рівень помилок у «МХП-Ладизин» був мінімальним – 6–8 %, тоді як у молодіжної команди – 11–14 %. Таким чином, перевага «МХП-Ладизин» забезпечувалася поєднанням достатньо високої результативності атак із високою стабільністю їх виконання. Нижча ефективність та більша кількість помилок у команді U20 обмежували можливості реалізації швидких комбінацій і підвищували ризик втрати ініціативи в розіграшах.

Порівняльний аналіз таблиці 3 показує, що в обох фінальних серіях вирішальною умовою успіху виступа-

ло оптимальне співвідношення результативності атак і кількості помилок. У протистоянні за 1–2 місце команда «Епіцентр-Подільня» здобула перевагу завдяки високій технічній точності та контролю ризику під час завершення атак. У боротьбі за 3–4 місце ключовим фактором стала стабільність виконання атакуючих дій, а не максимальна агресивність.

Отже, високий рівень ефективності атак у поєднанні з низьким відсотком помилок прямо пов'язаний із кращим контролем темпу гри, підвищенням надійності командних дій та зменшенням кількості вимушених втрат у вирішальних матчах.

У таблиці 4 представлено порівняльні показники ефективності блокування у фінальній стадії змагань за 1–2 та 3–4 місця.

У фінальній серії ігор за 1–2 місце між командами «Епіцентр-Подільня» та «ВК Житичі-Полісся», команда «Епіцентр-Подільня» демонструвала стійку перевагу в компоненті блокування – у середньому 10–12 результативних блоків за матч. Висока ефективність забезпечувалася активним застосуванням подвійних і потрійних блоків та узгодженою взаємодією передньої і задньої лінії захисту, що дозволяло суттєво обмежувати атакуючий потенціал суперника.

У серії за 3–4 місце між командами «МХП-Ладизин» та «Епіцентр – Збірна України U20» також спостерігалися відмінності у блокувальній тактиці. Команда «Епіцентр U20» активно використовувала колективні форми блокування, особливо на краях сітки, що давало змогу перекривати основні напрямки атак суперника. Найбільша кількість результативних блоків була зафіксована у 2-му та 4-му матчах (10 та 9 відповідно), що свідчить про здатність команди підвищувати інтенсивність гри у вирішальні періоди.

Команда «МХП-Ладизин» застосовувала більш стриману блокувальну модель, орієнтовану насамперед на нейтралізацію атак першого темпу. Максимальний показник результативних блоків становив 7 у третьому матчі серії, що відображає прагматичний характер оборонної стратегії.

Команда «ВК Житичі-Полісся» відзначалася меншою

Таблиця 3. Показники ефективності атакуючих дій та помилок у серіях ігор за 1–2 та 3–4 місця чоловічих команд учасників фінального етапу Суперліги України з волейболу сезону 2024–2025 років

Команда	Серія	Ефективність атаки (%)	Рівень помилок (%)
Епіцентр-Подільня	1–2 місце (фінал)	44–56	12–14
ВК Житичі-Полісся	1–2 місце (фінал)	48–52	41–45
МХП-Ладизин-ШВСМ-Колос	3–4 місце	48–52	6–8
Епіцентр-Подільня – Збірна України U20	3–4 місце	43–45	11–14

Таблиця 4. Показники ефективності блокування у серіях ігор за 1–2 та 3–4 місця чоловічих команд учасників фінального етапу Суперліги України з волейболу сезону 2024–2025 років

Команда	Серія	Середня кількість результативних блоків за матч
Епіцентр-Подільня	1–2 місце (фінал)	10–12
ВК Житичі-Полісся	1–2 місце (фінал)	Менш стабільно, нижче 10
МХП-Ладизин	3–4 місце	До 7
Епіцентр-Подільня – Збірна України U20	3–4 місце	9–10 (максимум у 2-му та 4-му матчах)

Таблиця 5. Порівняльна характеристика статистичних показників у матчах за 1–2 та 3–4 місця Суперліги України з волейболу сезону 2024–2025 років

Показник	Матчі за 1–2 місце	Матчі за 3–4 місце	Інтерпретація
% ейсів від загальної кількості подач	10–12%	6–8%	Вищий рівень ризику та ефективності подачі в матчах за 1–2 місце
Якість ідеального прийому (%)	60–70%	45–55%	Краща організація прийому та взаємодія гравців у матчах за 1–2 місце
Ефективність атаки (%)	50–60%	40–45%	Більш результативне завершення атак у сильніших команд
Середня кількість блоків за сет	3–4	1–2	Вищий рівень гри на сітці та читання суперника в матчах за 1–2 місце
Кількість помилок на подачі (%)	12–15%	15–20%	Кращий баланс ризику та надійності подачі в матчах за 1–2 місце
Ефективність реалізації контратак (%)	55–65%	40–50%	Вища якість переходу від захисту до атаки в матчах за 1–2 місце

стабільністю гри на блоці, що негативно впливало на можливість організації ефективних контратак і знижувало загальний рівень оборонної надійності.

Загалом результати свідчать, що контроль помилок у поєднанні зі стабільно високою ефективністю блокування команди «Епіцентр-Подільня» став одним із визначальних чинників успішного виступу у фінальній частині змагань.

Узагальнені статистичні тенденції фінального етапу змагань відображено в таблиці 5.

Аналіз свідчить, що рівень ейсів становив до 12 % (фактично 6–8 %), що вказує на раціональне поєднання сили подачі та її стабільності без надмірного ризику. Високі показники ідеального прийому (60–70 %) забезпечували можливість точної організації комбінаційного нападу та ефективного використання першого темпу. Ефективність атак перебувала в межах 50–60 %, що характеризує стабільну результативність завершення розіграшів. Частка помилок на подачі не перевищувала 15 %, що свідчить про контрольований характер виконання цього елемента та здатність команд підтримувати оптимальний темп гри.

Отже, команди, які боролися за чемпіонство, вирізнялися високою стабільністю прийому, мінімальним рівнем невимушених помилок і значною ефективністю як атакуювальних, так і контратакуювальних дій.

У команд, що змагалися за бронзові нагороди, частка результативно реалізованих захисних дій становила близько 6–8 %, що відповідає середньому рівню і свідчить про обмежені можливості стабільного переходу до контратаки. Ефективність атак перебувала в межах 40–45 %, що є помітно нижчим показником порівняно з командами-фіналістами. Середня кількість результативних блоків становила 1–2 за сет, що вказує на недостатню активність у нейтралізації атак суперника. Реалізація контратак також характеризувалася середнім рівнем, поступаючись показникам провідних команд турніру.

Таким чином, колективи, які посіли 3–4 місце, демонстрували нижчий рівень контролю в оборонній фазі, меншу ефективність блокування та атак, а також обмежені можливості результативного переходу від захисту до нападу, що в підсумку вплинуло на їхні турнірні результати.

Аналіз статистичних показників засвідчив, що най-

більший внесок у досягнення позитивного результату забезпечувала ефективність атакуювальних дій. Команди-переможці характеризувалися вищим відсотком реалізації атак, стабільністю завершення розіграшів та меншою кількістю власних помилок. Водночас у командах, що зазнали поразки, спостерігалася тенденція до зниження якості атаки в кінцівках партій, що свідчить про вплив психоемоційних факторів та рівня функціональної підготовленості.

Важливим компонентом змагальної діяльності виявилася подача, зокрема її тактична спрямованість і варіативність. Підвищений відсоток ускладненого прийому суперника безпосередньо корелював із можливістю організації результативного блоку або контратаки. Команди, які продемонстрували агресивну та стабільну подачу з мінімальною кількістю помилок, отримували перевагу у розподілі очок.

Блокування також виступало значущим фактором успішності. У переможців відзначалася краща взаємодія гравців передньої лінії, своєчасність переміщення та вища результативність одиночного й групового блоку. Позитивна динаміка показників блоку поєднувалася з якісною грою в захисті, що дозволяло продовжувати розіграші та створювати додаткові можливості для атаки.

Щодо прийому подачі, встановлено, що стабільність першого дотику значною мірою визначала ефективність побудови атакуювальних комбінацій. Команди з високим відсотком якісного прийому демонстрували ширший тактичний арсенал та більшу варіативність завершення атак.

Порівняльний аналіз показав статистично значущі відмінності між показниками переможців і команд, що програли, за такими компонентами, як ефективність атаки, кількість ейсів та результативність блоку. Водночас різниця у показниках захисних дій у полі була менш вираженою, що свідчить про приблизно однаковий рівень організації захисту серед команд фінальної стадії.

Висновки

Результати проведеного статистичного аналізу свідчать, що успішність виступу команд у фінальній частині Суперліги України сезону 2024–2025 років зумовлювалася не домінуванням окремого ігрового компонента, а ефективною взаємодією всіх складових змагальної діяльності.

Команди, які посіли 1–2 місця, характеризувалися високою стабільністю прийому подачі, низьким рівнем власних помилок, значною результативністю блокування та ефективною реалізацією контратакувальних дій. Натомість команди, що боролися за 3–4 місця, продемонстрували нижчі показники ефективності атакуючих і блокувальних дій, середній рівень реалізації контратак та більшу залежність результату від кількості невимушених помилок. Встановлено, що провідним чинником досягнення високих спор-

тивних результатів на фінальному етапі є узгоджена взаємодія захисних дій, блокування та швидкого переходу до контратаки, яка забезпечує контроль ігрової ситуації та трансформацію оборони у результативний наступ.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Полягають у вивченні виступу волейбольних команд України на міжнародній арені у 2024-2026 році за статистичними показниками.

Конфлікт інтересів

Автори заявляють, що конфлікту інтересів немає.

Джерела фінансування

Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

Отримано: 02.02.2026; Прийнято: 15.04.2026

Опубліковано: 30.05.2026

Список літератури

- Борисова, О., & Шлонська, О. (2025). Сучасний аналіз змагальної діяльності гравців національної збірної з волейболу. *Спортивний вісник Придніпров'я*, (1), 167–178. <https://doi.org/10.32540/2071-1476-2025-1-167>
- Крамаренко, В.І. (2025). Вимоги до техніко-тактичної та фізичної підготовки гравців у волейбол. *Фізичне виховання та спорт*, (3), 195–203. <https://doi.org/10.26661/2663-5925-2025-3-24>
- Малоїван Я., Соловей Д., Ханюкова О., & Алфьоров О. (2024). Контроль змагальної діяльності висококваліфікованих волейболісток з порушеннями опорно-рухового апарату. *Спортивні ігри*, 3(33), 21–30. <https://doi.org/10.15391/si.2024-3.03>
- Пінчук, І.В. (2023). Техніко-тактична підготовка юних волейболістів 12–14 років : кваліфікаційна робота (Кваліфікаційна робота, Мінво фінансів України, Держ. податковий ун-т). Ірпінь. <https://ir.dpu.edu.ua/handle/123456789/424>
- Радченко, О., Констанкевич, В., Дмитрук, В., & Тарасюк, В.. (2023). Аналіз змагальної діяльності волейбольних команд України під час війни 2022 року. *Спортивні ігри*, 2(28), 97–111. <https://doi.org/10.15391/si.2023-2.09>
- Стрикаленко, Є.А., Шалар, О.Г., Андрєєва, Р.І., & Жосан, І.А. (2020). Особливості техніко-тактичних дій волейболісток різного ігрового амплуа ВК «Муров». *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), 4(124), 86–93. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.4\(124\).17](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.4(124).17)
- Супруненко, М.В., & Коломєйцева, О.М. (2025). Тенденції розвитку волейболу XXI століття. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), 3К(188), 303–306. DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.03k\(188\).71](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.03k(188).71)
- Хуртенко, О.В. (2014). Оцінка рівня техніко-тактичної майстерності та прояву психологічних показників інтелектуального компонента кваліфікованих спортсменів. *Вісник Національного університету оборони України*, 4(41), 318–322. <https://dspace.vspu.edu.ua/items/a7b40f94-e0e1-4bbf-9daf-9adf8a0f4458>
- Якушева, Ю., Мичковська, Л., & Пільгачук, Л. (2016). Теоретико-методичні аспекти управління тренувальною та змагальною діяльністю волейбольної команди. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*, 20, 407–410. <https://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/23065>

References

- Borysova, O., & Shlons'ka, O. (2025). Suchasnyj analiz zmagal'noi' dijal'nosti gravgiv nacional'noi' zbirnoi' z volejbolu [A contemporary analysis of the competitive performance of players in the national volleyball team]. *Sportyvnyj visnyk Prydniprov'ja* [The Dnipro Region Sports Gazette], no (1), 167–178. <https://doi.org/10.32540/2071-1476-2025-1-167> [in Ukrainian]
- Kramarenko, V.I. (2025). Vymogy do tehniko-taktychnoi' ta fizychnoi' pidgotovky gravgiv u volejbol [Requirements for technical-tactical and physical training of volleyball players]. *Fizyчне vyhovannja ta sport* [Physical Education and Sport], no (3), 195–203. <https://doi.org/10.26661/2663-5925-2025-3-24> [in Ukrainian]
- Malojvan Ja., Solovej D., Hanjukova O., & Alf'orov O. (2024). Kontrol' zmagal'noi' dijal'nosti vysokokvalifikovanyh volejbolistok z porushennjamy oporno-ruhovogo aparatu [Monitoring of competitive performance of highly qualified female volleyball players with musculoskeletal disorders]. *Sportyvni ihry* [Sports Games], no 3(33), 21–30. <https://doi.org/10.15391/si.2024-3.03> [in Ukrainian]
- Pinchuk, I.V. (2023). Tehniko-taktychna pidgotovka junyh volejbolistiv 12–14 rokiv [Technical and tactical training of young volleyball players aged 12–14]: kvalifikacijna robota (Kvalifikacijna robota, Min-vo finansiv Ukrai'ny, Derzh. podatkovyj un-t). Irpin'. <https://ir.dpu.edu.ua/handle/123456789/424> [in Ukrainian]
- Radchenko, O., Konstankevych, V., Dmytruk, V., & Tarasjuk, V. (2023). Analiz zmagal'noi' dijal'nosti volejbol'nyh komand Ukrai'ny pid chas vijny 2022 roku [Analysis of competitive activity of Ukrainian volleyball teams during the 2022 war]. *Sportyvni ihry* [Sports Games], no 2(28), 97–111. <https://doi.org/10.15391/si.2023-2.09> [in Ukrainian]
- Strykalenko, Je.A., Shalar, O.G., Andrijejeva, R.I., & Zhosan, I.A. (2020). Osoblyvosti tehniko-taktychnyh dij volejbolistok rznogo igrovogo amplua VK «Murov» [Features of technical and tactical actions of volleyball players of different playing roles of VC «Murov»]. *Naukovyj chasopys Nacional'nogo pedagogichnogo univrsytetu imeni M. P. Dragomanova* [Scientific Journal of the Ukrainian State Dragomanov University]. Serija 15: Naukovo-pedagogichni problemy fizychnoi' kul'tury (fizychna kul'tura i sport), no 4(124), 86–93. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.4\(124\).17](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.4(124).17) [in Ukrainian]
- Suprunenko, M.V., & Kolomjejeva, O.M. (2025). Tendencii' rozvytku volejbolu XXI stolittja [Development trends of volleyball in the 21st century]. *Naukovyj chasopys Ukrai'ns'kogo derzhavnogo univrsytetu imeni Myhajla Dragomanova* [Scientific Journal of the Ukrainian State Dragomanov University]. Serija 15: Naukovo-pedagogichni problemy fizychnoi' kul'tury (fizychna kul'tura i sport), no 3K(188), 303–306. DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.03k\(188\).71](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.03k(188).71) [in Ukrainian]
- Hurtenko, O.V. (2014). Ocinka rinvja tehniko-taktychnoi' majsternosti ta prjavu psihologichnyh pokaznykiv intelektual'nogo komponenta kvalifikovanyh sportsmeniv [Assessment of the level of technical and tactical proficiency and the manifestation of psychological indicators of the intellectual component in elite athletes]. *Visnyk Nacional'nogo univrsytetu obrony Ukrai'ny* [Journal of the National Defence University of Ukraine], no 4(41), 318–322. <https://dspace.vspu.edu.ua/items/a7b40f94-e0e1-4bbf-9daf-9adf8a0f4458> [in Ukrainian]
- Jakusheva, Ju., Mychkovs'ka, L., & Pil'ganchuk, L. (2016). Teoretyko-metodychni

XXXIV чемпіонат України серед чоловічих команд суперліги (сезон 2024/2025). Retrieved from <https://uvf-web.dataproject.com/CompetitionHome.aspx?ID=148>

aspekty upravlinnja trenuval'noju ta zmagal'noju dijial'nistju volejbol'noi komandy [Theoretical and methodological aspects of managing training and competitive activities of a volleyball team]. *Fizychna kul'tura, sport ta zdorov'ja nacii* [Physical Culture, Sport and Health of the Nation], no 20, 407–410. <https://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/23065> [in Ukrainian]

XXXIV *championat Ukrainy sered cholovichykh komand superligy* (sezon 2024/2025) [34th Ukrainian Men's Super League Championship (season 2024/2025)]. Retrieved from <https://uvf-web.dataproject.com/CompetitionHome.aspx?ID=148> [in Ukrainian]

Відомості про авторів / Information about the Authors

Радченко Олександр Вікторович:

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри теорії спорту та фізичної культури Волинського національного університету ім. Лесі Українки: вул. Винниченка 30, м. Луцьк, 43025, Україна.

<https://orcid.org/0000-0002-1822-8033>,
Rad71@email.ua

Oleksandr Radchenko:

Doctor of Philosophy, Department of Physical Culture, Sport and Health, Lesya Ukrainka Volyn National University: st. Vinnichenka30, Lutsk , 43025, Lutsk, Ukraine.

Швай Олександр Дмитрович:

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри теорії спорту та фізичної культури; Волинський національний університет імені Лесі Українки: вул. Винниченка 30, м. Луцьк, 43025, Україна.

<https://orcid.org/0000-0003-1916-5107>,
oleks0463@gmail.com

Alexander Shvai:

Doctor of Philosophy, Department of Physical Culture, Sport and Health, Lesya Ukrainka Volyn National University: st. Vinnichenka 30, Lutsk, 43025, Ukraine.

Цюпак Юрій Юрійович:

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри теорії спорту та фізичної культури; Волинський національний університет ім. Лесі Українки: вул. Винниченка 30, м. Луцьк, 43025, Україна.

<https://orcid.org/0009-0007-3000-6808>,
tsjupak.jurij@gmail.com

Jurij Tsjupak:

Doctor of Philosophy, Department of Physical Culture, Sport and Health, Lesya Ukrainka Volyn National University: st. Vinnichenka30, Lutsk , 43025, Lutsk, Ukraine

Констанкевич Володимир Петрович:

старший викладач кафедри фізичної культури, Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради: Пр. Волі, 36, м. Луцьк, 43000, Україна.

<https://orcid.org/0000-0003-4418-8423>,
v.v.konstankevych@gmail.com

Volodymyr Konstankevych:

Senior Lecturer of the Department of Physical Culture, Municipal Institution of Higher Education "Lutsk Pedagogical College" of the Volyn Regional, Council: Pr. Svobody, 36, Lutsk, 43000, Ukraine

Козак Євген Павлович:

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спорту і спортивних ігор; Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка; Хмельницька обл., вул. Огієнка, 61, м. Кам'янець-Подільський, 32300, Україна.

<https://orcid.org/0000-0002-7525-3147>,
kozak.yevhen@kpnu.edu.ua

Yevhen Kozak:

Doctor of Philosophy Department of sports and sports games Ivan Ohienko Kamianets-Podilskyi National University; Khmelnytskyi region, Ohienko St., 61, Kamianets-Podilskyi, 32300, Ukraine